

दिनांक : . 8.2022

प्रति,

.....
.....

विषय : राजगुरुनगर येथील हुतात्मा राजगुरु यांचे जन्मस्थळ असलेल्या वाड्याच्या प्रवेशद्वाराची पडझड झाली आहे, या प्रकरणी दोषी असलेल्या पुरातत्व विभागाच्या अधिकाऱ्यांना तात्काळ निलंबित करण्याबाबत....

महोदय,

देशाच्या स्वातंत्र्यलढ्यात प्राणांची आहुती देणाऱ्या हुतात्मा शिवराम हरि राजगुरु यांचे जन्मस्थळ असलेला वाडा पुणे जिल्ह्यातील राजगुरुनगर येथे आहे. हा वाडा 18 वर्षापूर्वी 'राष्ट्रीय स्मारक' म्हणून घोषित करण्यात आला होता. या ऐतिहासिक वाड्याचे संरक्षण आणि संवर्धन करण्याचे दायित्व पुरातत्व विभागाकडे असतांना दिनांक 27 जून 2022 या दिवशी वाड्याच्या प्रवेशद्वाराचा काही भाग कोसळला. एकीकडे स्वातंत्र्याचा अमृत महोत्सव साजरा होत असतांना हुतात्म्यांच्या स्मारकांची उपेक्षा आणि अवहेलना होत असल्याचे समोर येत आहे. त्यामुळे पुरातत्व विभाग आणि जिल्हा प्रशासन यांच्याविषयी देशप्रेमी नागरीकांमध्ये तीव्र संताप व्यक्त होत आहे.

देशासाठी बलिदान देणाऱ्या हुतात्मा राजगुरु यांच्या जन्मस्थळाला अनेक देशप्रेमी नागरिक दररोज भेट देत असतात. सध्या पावसाळा चालू आहे. दगड-मातीच्या बांधकामात पाणी मुरले, तर प्रवेशद्वाराची उर्वरित भिंतही जमीनदोस्त होण्याची दाट शक्यता आहे. त्यामुळे देशभक्तांसाठी हुतात्मा राजगुरु यांच्या वाड्यात ये-जा करणे, तसेच दैनंदिन वावर, अभिवादन करणे धोकादायक बनले आहे. खरेतर स्वातंत्र्याचा अमृतमहोत्सव चालू असतांना या जन्मस्थळाची चांगल्याप्रकारे डागडुजी करून त्याचे संवर्धन करणे आवश्यक होते; मात्र ते तर झालेच नाही, उलट पडझडच झाली आहे. यासाठी पुरातत्व खात्याला मोठ्या प्रमाणावर निधी मिळत असतांना पुरातत्व खाते नक्की करते तरी काय ? असा प्रश्न निर्माण होतो. एकूणच वास्तूकडे पुरातत्व विभाग आणि जिल्हा प्रशासन यांचे दुर्लक्ष झाले आहे. या प्रकरणाची सखोल चौकशी झाली पाहिजे, अशी आमची मागणी आहे.

या मूळ वाड्याच्या वेगवेगळ्या भागांची मालकी वेगवेगळ्या लोकांकडे आहे. त्यातील एकाने त्यांच्या मालकीची 'हेरिटेज' असलेली इमारत पाडली. त्यामुळे वाड्याचे प्रवेशद्वार

खिळखिळे झाले. वाड्याच्या डाव्या बाजूची ही दुमजली इमारत पाडल्यावर प्रशासनाने त्यावर काहीही कारवाई केली नाही. ही इमारत जरी खासगी मालकीची असली, तरी ती स्मारकाच्या नियंत्रित क्षेत्रात येते. त्यामुळे जिल्हाधिकाऱ्यांनी यासंदर्भात कारवाई करावी, असे पत्र देऊनही त्यावर कारवाई झाली नाही, असे स्थानिकांचे म्हणणे आहे.

आमची मागणी आहे की, हुतात्मा राजगुरु यांच्या ऐतिहासिक वास्तूकडे डोळेझाक करणाऱ्या पुरातत्व विभागाच्या दोषी अधिकाऱ्यांना तात्काळ निलंबित करावे, तसेच 'हेरिटेज' इमारत पाडणाऱ्यांवर, तसेच या संदर्भातील तक्रारीकडे दुर्लक्ष करणाऱ्या अधिकाऱ्यांवर कठोर कारवाई झाली पाहिजे. तसेच या वास्तूची आणखी हानी होऊ नये, या दृष्टीने तात्काळ पुढील उपाययोजना कराव्यात. या संदर्भात आपण करत असलेल्या कारवाईविषयी कृपया आम्हालाही अवगत करावे !

कळावे, ही विनंती !

आपला नम्र,